

JOSÉ VRIENS

HOE
KUN
JE

Roman

HOE KUN JE

Van José Vriens verschenen eerder bij
Uitgeverij Zomer & Keuning o.a.

Spoken uit het verleden

Een plus een is drie

Morgen is alles anders

Het buis aan de overkant

Niet minder

José Vriens

Hoe kun je

Uitgeverij Zomer & Keuning

ISBN 9789401915281
ISBN e-book 9789401915298
NUR 344

© 2019 Uitgeverij Zomer & Keuning
Postbus 13288, 3507 LG Utrecht

Omslagontwerp Liesbeth Thomas, t4design
Vormgeving binnenwerk Yvonne Reijsoo, Nyvonco

www.josevriens.nl
www.zomerenkeuning.nl

Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij Zomer & Keuning vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Voor de papieren editie van deze titel is daarom gebruikge-
maakt van papier waarvan zeker is dat de productie niet tot bos-
vernietiging heeft geleid.

1

‘Ik zag je moeder afgelopen weekend met een man. Het zag er nogal intiem uit. Wel leuk. Heeft ze een vriend?’ Met die woorden loopt Barbara op Judith af. Haar halflange, blonde haar beweegt met elke stap mee. Ze blijft naast Judith bij het hek van het schoolplein staan en kijkt haar met een brede glimlach aan. ‘Het werd tijd. Je moeder is nog veel te jong om de rest van haar leven alleen te blijven. Hebben jullie al kennis met hem gemaakt?’

Judith laat Taco, haar zoontje van drie, uit de buggy klimmen zodat hij op het schoolplein op zijn zusje kan wachten. ‘Waar heb je het over?’

‘Jouw moeder,’ herhaalt Barbara. ‘Ik zag haar samen met een man bij die nieuwe koffiecokner zitten: Charly’s. Het zag er echt heel knus uit.’ Ze lacht vrolijk. ‘Net een jong verliefd stel. Leuk toch dat mensen op die leeftijd nog een nieuwe liefde leren kennen?’

‘Ik heb geen idee waar je het over hebt. Waar zag je mijn moeder? Met wie en hoe?’

‘Dat nieuwe zaakje op de Markt,’ legt Barbara nogmaals op geduldige toon uit, alsof ze het tegen een kind heeft. ‘Daar stond vorige week nog iets over in de krant. De eigenaar had eerst een zaak ergens in de buurt van Dordrecht, in een of ander gehucht waar nauwelijks mensen wonen. Dat liep voor geen meter zodat hij moest sluiten. Vanwege het werk van zijn vrouw – zij werkt hier in het ziekenhuis als arts of chirurg of zo – zijn ze hierheen verhuisd. Het is nog niet zo lang open, maar het liep al meteen als een trein. Ze krijgen goede recensies. Heb je dat stuk niet gelezen?’ Barbara pakt haar telefoon uit haar jaszak en tikt iets in op het scherm.

Alsof het haar iets kan schelen wat die man in Dordrecht

heeft gedaan en waar hij nu een succes in is. Judith richt haar blik op Taco, die tussen andere kinderen richting de deur loopt waarvan hij weet dat zijn zusje er elk moment uit kan komen. Als hij maar niet onder de voet wordt gelopen door al die kinderen die zo meteen naar buiten komen. Hij weet dat hij aan de zijkant moet blijven staan tot Maya komt.

‘Taco,’ roept Judith naar hem. Als hij omkijkt, gebaart ze dat hij opzij moet gaan.

Barbara meent dat ze haar moeder heeft gezien met een man. Verliefd. Hoezo verliefd? Op wie dan? Haar moeder heeft helemaal geen vriend. Judith houdt haar blik op haar zontje gericht terwijl ze begint te praten. ‘Je hebt het vast verkeerd gezien. Mam zou het me heus wel vertellen als ze iemand heeft leren kennen.’

‘Geloof me nou maar: het was jouw moeder die ik heb gezien. Ik herken haar echt wel. Ze zwaaide zelfs nog naar me. Hoe oud is Angélique nu? Vijfenzestig?’

‘Zesenzestig, over een paar weken wordt ze zevenenzestig.’ Judith schudt gedecideerd haar hoofd. ‘Mijn vader is pas drie jaar geleden overleden. Mam treurt nog elke dag om hem. Ik denk toch echt dat het iemand anders was die je zag. Of je hebt iets gezien en dan maak jij er meteen van dat ze verliefd op elkaar zijn. Wat volstrekte onzin is. Alsof ze papa ooit zou kunnen vergeten. Die twee waren dol op elkaar. Mijn moeder heeft echt geen vriend!’

Barbara haalt haar schouders op en stopt haar telefoon terug in haar zak. ‘Dan geloof je het niet. Het maakt mij niet uit, hoor. Ik zou het fantastisch vinden als mijn moeder iets dergelijks overkwam. Zij is nog veel langer alleen, maar taalt er niet naar om het gezelschap van een man te zoeken. Daar is ze ook veel te zelfstandig voor. Of eigenwijs, net hoe je het noemen wilt. Mijn moeder redt zich prima alleen, daar niet van, maar een maatje met wie ze leuke dingen kan doen, gun ik haar van harte.’

Judith denkt er het hare van. Barbara’s moeder is inderdaad een heel ander verhaal. Zelfstandig, eigenwijs. Het is in ieder geval een vrouw die gemakkelijk ruziemaakt met anderen.

Dat is vast de voornaamste reden waarom zij na veertien jaar nog altijd alleen is. Maar haar eigen moeder...

Natuurlijk gunt Judith haar moeder het geluk. Niemand is toch graag alleen? Zeker niet als je ouder wordt en je er alleen voor komt te staan. Eenzaamheid ligt dan op de loer. Dat is bij haar moeder beslist niet het geval, meent Judith. Ze heeft een druk sociaal leven en past daarnaast ook nog eens een dag in de week op Taco als Judith aan het werk is.

Haar moeder hoeft zich beslist niet eenzaam te voelen. Met feestdagen gaan Judith en haar broers naar hun moeder, of ze brengt die dag bij een van hen door. Met zeven kleinkinderen die hun oma stuk voor stuk graag zien, en van wie de oudsten spontaan bij haar op bezoek gaan, is er ook van die kant voldoende aanloop. Judith wil ervoor tekenen zo oud te worden, maar dan wel graag samen met Jorwin.

Barbara is inmiddels op een ander onderwerp overgestapt, merkt Judith al snel: haar tweeling Joep en Yvon. 'Het is toch een kleine moeite voor juffrouw Sonja om hen ieder aan een andere kant van de klas te zetten? Dat is voor iedereen beter. Ik begrijp werkelijk niet...'

Het verhaal over de klasindeling laat Judith aan zich voorbijgaan. Ze heeft die klacht al vaker van haar vriendin gehoord. Dus knikt ze op de juiste momenten en humt af en toe om aandacht te veinzen.

Barbara staat er alleen voor. Gescheiden. Omdat zij en Judith kinderen in dezelfde leeftijd hebben die bovendien in dezelfde groep zitten en vaak met elkaar spelen, is het logisch dat ze daar samen over praten. Voor een alleenstaande moeder is het beslist een opgave om goed voor haar kinderen te zorgen, het huishouden draaiend te houden en daarnaast ook nog eens voor een inkomen te zorgen. Barbara werkt vier dagen per week en is alleen op woensdag vrij. De kinderen gaan om de andere week naar haar ex-man zodat ze die week haar handen vrij heeft. Dat is de andere kant van de medaille. Toch zou Judith niet met haar willen ruilen.

'... benieuwd hoe ze dat straks gaan doen. Wat vind jij daar nou van?' Barbara kijkt haar vragend aan.

Nu moet Judith toegeven dat ze niet heeft geluisterd. ‘Sorry?’

‘Marjet is zwanger. Zij en Huub hebben nu al nauwelijks ruimte voor de tweeling,’ verduidelijkt Barbara. ‘Ik zie het nog een keer gebeuren dat Joep en Yvon niet meer om de andere week bij hun vader mogen zijn. Al hoop ik niet dat ze naar een heel andere wijk verhuizen. Het is nu juist zo gemakkelijk dat we dicht bij elkaar wonen.’

Judith knikt begrijpend. Veel heeft ze kennelijk niet gemist en Barbara heeft van haar geestelijke afwezigheid niet eens iets gemerkt. Huub, de ex van haar vriendin, heeft al enkele jaren een relatie met Marjet. Daar is Barbara’s huwelijk op gestrand. Nu krijgen ze samen kennelijk een kind. ‘Waarom zouden Joep en Yvon niet meer bij hen mogen komen? Marjet is toch dol op de tweeling?’

‘Dat dacht ik ook, maar hoe gaan ze dat over een maand of vijf aanpakken? Drie kinderen in één slaapkamer lijkt me wat veel.’

‘Misschien hebben ze toch verhuisplannen,’ oppert Judith. ‘Heb je er al met Huub over gesproken?’

‘Natuurlijk niet. Ik heb nog niet eens officieel van hem gehoord dat hij weer vader wordt. Laat hem daar eerst maar eens mee komen. Ik hoorde het van een moeder op school. Marjet brengt en haalt de kinderen als ze bij hen zijn, en zodoende heeft iemand gezien dat ze in verwachting is.’

‘Oké, waait de wind weer uit die hoek.’ Judith schudt niet-begrijpend haar hoofd. ‘Als je iets wilt weten, kun je het beter rechtstreeks aan Huub vragen dan naar het geklets op het schoolplein te luisteren. Misschien is Marjet niet eens zwanger, maar alleen wat dikker geworden. Vraag het aan Huub als hij de tweeling zaterdag komt halen,’ raadt Judith haar aan.

Barbara kijkt haar geschrokken aan. ‘Dat doe ik echt niet, dan weet hij meteen dat er over hen wordt gepraat. Ik wacht wel tot hij er uit zichzelf over begint.’

‘Wat jij wilt.’ Al begrijpt Judith niet waarom ze het niet gewoon zou vragen.

De deuren van de school gaan open en een stroom met kinderen komt naar buiten. Het duurt even voordat Judith het blonde kopje van haar dochttertje ontdekt. Ze loopt hand in hand met Yvon, haar hartsvriendinnetje. Yvons tweelingbroertje Joep loopt achter hen.

Taco rent naar het drietal en sluit zich bij Joep aan. Ondanks het leeftijdsverschil kunnen die twee prima met elkaar opschieten.

‘Mag Yvon bij mij eten?’ begint Maya meteen als ze voor haar moeder staat.

Judith strijkt over het haar van haar dochter. ‘Van mij wel, maar zullen we dat eerst aan Yvons mama vragen?’ Ze kijkt vragend naar haar vriendin. Die ene dag van de week dat Barbara vrij is, wil zij misschien juist samen iets met de tweeling doen.

‘Ik heb een beter plan. Wat vinden jullie ervan om vanmiddag naar de kinderboerderij te gaan?’ stelt Barbara voor. ‘Ik heb gezien dat er weer kleine geitjes geboren zijn.’

De kinderboerderij valt altijd goed bij het viertal en dat laten ze luid joelend weten.

‘Afgesproken, dan neem ik Yvon en Joep mee naar huis en komen we rond twee uur naar jullie,’ besluit Barbara.

Het middagdutje van Taco schiet er dan wel bij in, maar dat gebeurt de laatste tijd vaker als zijn zusje vrij is. Na de zomervakantie gaat hij bovendien naar de basisschool, dan kan hij ook niet meer slapen.

Taco wil niet in de buggy gaan zitten en probeert het tempo van zijn zusje en hun vriendjes bij te houden. Judith krijgt geen tijd meer om over dat wat Barbara haar zojuist vertelde te piekeren: Maya moet eerst kwijt wat ze die ochtend op school heeft gedaan.

Tegen twee uur dragen zowel Maya als Taco kleren die tegen een stootje kunnen. De fietsen staan al voor het huis te wachten tot Barbara met de kinderen eraan komt. Als het zover is, tilt Judith Taco in het stoeltje achter op de fiets. Maya rijdt op haar eigen fiets naast Yvon mee. Zo gaan ze samen naar

de kinderboerderij die tien minuten rijden hier vandaan is.

De kinderen rennen bij aankomst meteen naar de jonge geitjes. Barbara en Judith volgen op een afstandje. Ze zijn hier vaak genoeg geweest om te weten hoe het viertal zich gedraagt. Eerst de geitjes, daarna de konijntjes en vervolgens worden de speeltoestellen bezocht die in een apart gedeelte bij elkaar staan. Meestal komen ze wel vriendjes of klasgenootjes tegen met wie gespeeld kan worden. Een middag vliegt op die manier voorbij.

‘Ik weet niet of ik wel aan Huub durf te vragen of Marjet zwanger is,’ komt Barbara op hun gesprek van eerder die middag terug. ‘Ik heb het van horen zeggen, meer van een roddel dan van iemand die het ook echt kan weten.’

‘Dan moet je wachten tot hij er zelf mee komt,’ meent Judith. ‘Heeft de tweeling er iets over gezegd? Marjet heeft het nieuwtje misschien al aan hen verklapt.’

‘Nee hoor, ze weten van niks. Ik vroeg het aan tafel via een omweg, maar ze hadden echt geen idee waarover ik het had.’

‘Het is ook niet jouw zaak. Je had bovendien kunnen verwachten dat er vroeg of laat een baby bij Marjet en Huub zou komen.’

‘Dat zal ook wel,’ verzucht Barbara. Joep komt op dat moment huilend aan gelopen zodat ze voor even haar aandacht op haar zontje moet richten.

Judith houdt het overgebleven drietal in de gaten. Haar blik valt daarbij op een ouder stel dat samen met een kindje van een jaar of twee hier lijkt te zijn. Vast een oppasoma en -opa. Af en toe houden ze elkaars hand vast en kijken daarbij zo verliefd dat Judith er een weelig gevoel van in haar maag krijgt.

Hoe oud zouden ze zijn? Vast ergens in de zestig. Van haar moeders leeftijd. Belachelijk dat ze zich gedragen als een jong verliefd stel!

Dat alleenstaande ouderen gezelschap zoeken en vinden, weet ze ook wel, zo wereldvreemd is ze heus niet. In de praktijk waar ze als fysiotherapeut werkt, krijgt ze vaak genoeg dit soort verhalen te horen van oudere patiënten die bij haar op de behandelafel liggen. Een partner die overleden is door

ziekte, of mensen die gescheiden zijn en dan op latere leeftijd het geluk weer vinden bij een ander. Het komt allemaal voorbij.

Het kan allemaal wel, toch gaat het er bij Judith niet in dat haar moeder ooit iets dergelijks zal doen. Ze praat vaak genoeg met haar moeder over haar vader. Dat ze het mist dat ze niets meer met hem kan delen, even raad vragen, die kleine dingen. Dat geldt evengoed voor haar moeder, weet ze met zekerheid.

Judith en haar moeder zien elkaar wekelijks, praten veel met elkaar en lang niet alleen maar over de kinderen. Als haar moeder daadwerkelijk een vriend heeft, had ze dat vast al veel eerder verteld. Hun band is daar goed genoeg voor.

Judith moet er niet aan denken dat haar vader vervangen wordt door een andere man. Daar is ze echt nog niet klaar voor! Haar vader en zij zijn altijd als twee handen op één buik geweest. Het nakomertje in het gezin Kaspers met twee oudere broers boven haar. En dan ook nog een meisje. Haar vader was dolgelukkig geweest met dat kleine cadeautje, heeft hij haar vaak genoeg verzekerd.

‘Naar wie kijk je, Judith?’ onderbreekt Barbara haar gemijmer. ‘Ken je die mensen?’

‘Uh... nee. Moet ik hen kennen?’ Judith kijkt haar vriendin vragend aan.

‘Dat zou kunnen. Die vrouw is de moeder van Sandra: de mama van Yvette. Die man is haar vriend,’ gaat Barbara op zachte toon verder. ‘Ik zie haar weleens bij school staan om Yvette op te halen.’

Judith haat het geklets van Barbara over andere mensen. Ze lijkt altijd iedereen te kennen en weet er vaak ook nog iets over te vertellen. Hoe krijgt ze dat voor elkaar als ze vier van de vijf dagen werkt en dus niet eens bij school staat? Dit soort dingen weet Judith niet eens, het interesseert haar evenmin. Ze haalt haar schouders op. ‘Ik zou het niet weten. Werkt Sandra tegenwoordig weer? Ik dacht dat ze bij een reorganisatie haar baan was kwijtgeraakt.’

‘Ze heeft af en toe werk via het uitzendbureau, dan past

haar moeder op de kinderen,' gaat Barbara verder. 'Sandra's vader heeft haar moeder laten zitten voor een ander toen ze net vijftig was geworden. Triest hoor. De kinderen zijn de deur uit en dan word je ingeruild voor een jonger exemplaar. Typisch gevalletje midlifecrisis.'

'Vreselijk lijkt me dat.'

'Tja, die man die nu bij haar is, is al enkele jaren weduwnaar. Hij is wel een jaar of tien ouder, maar ze hebben het geluk bij elkaar gevonden. Mooi toch?' Barbara kijkt haar veelbetekenend aan, alsof ze wil zeggen: zo werkt dat bij jouw moeder ook.

Zo voelt Judith het in elk geval wel. Ze wil er niet over praten, niet met Barbara. Nog niet. Morgen ziet ze haar moeder weer, als ze Taco bij haar brengt. Dan kan ze het tussen neus en lippen eens vragen. Polsen wat er van waar is. Barbara heeft het vast verkeerd gezien.

'Wat ga je doen als Huub inderdaad verhuist?' brengt Judith het gesprek weer op de vermeende problemen van haar vriendin. Daar kan Barbara zich beter druk over maken dan over een niet-bestaande relatie van haar moeder.

Barbara staart somber voor zich uit en schudt haar hoofd. 'Geen idee. Wat kan ik daar tegen doen? Niks toch? Het is alleen niet zo handig. Nu woont hij vlak bij mij zodat ik kan oppassen als het nodig is, of andersom. De kinderen kunnen desnoods alleen naar een van ons lopen. Als hij verhuist, is het maar afwachten in welk vat hij dat gaat gieten. Wil hij de tweeling dan zoals nu de ene week bij mij en de andere week bij hem? Dat is op dit moment een ideale oplossing, maar werkt dat straks nog als hij en Marjet samen een kind hebben? Wil Marjet dan Huubs kinderen er wel bij hebben? Of mag de tweeling dan alleen om het andere weekend komen? Moet ik mijn werktijden daarop gaan aanpassen?' Barbara haalt haar schouders in een moedeloos gebaar op. 'Ik kan me er suf over piekeren, maar ik kom er niet uit. Hij mag verhuizen. Daar heb ik niets over te zeggen.'

'Praat er met hem over als het je dwarszit. Huub is heus niet zo onredelijk. Je kunt blijven piekeren tot je een ons

weegt, als je het aan hem vraagt, weet je veel sneller waar je aan toe bent.'

'Je hebt gelijk, ik moet met hem praten, maar ik weet nu al dat ik dan een emmer vol verwijten over me heen krijg. Huub roept vaak genoeg dat ik me niet overal mee moet bemoeien, dat ik vertrouwen in hem en Marjet moet hebben.'

Judith kan hem geen ongelijk geven. Barbara kan vrij ver gaan in haar zorg om de kinderen, weet zij als geen ander. Ze heeft haar vriendin al vaker aangeraden de opvoeding aan Huub over te laten als de kinderen bij hem zijn. Ze hebben afspraken gemaakt en daar houdt hij zich vast wel aan. Daar moet ze op leren vertrouwen.

'Je moet het zelf weten, Barbara, ik kan je niet meer dan advies geven.' Judith staat op en gaat naar Taco, die problemen lijkt te hebben met een ander jongetje.

Die avond brengt Judith het onderwerp bij haar man ter sprake nadat de kinderen op bed liggen. 'Barbara heeft mijn moeder met een man gezien. Nu is zij ervan overtuigd dat mam een andere liefde heeft gevonden. Belachelijk toch?'

Jorwin kijkt op van zijn tablet. 'Trekt ze niet een beetje te snel die conclusie? Heb je je moeder erover gehoord dat ze iemand heeft leren kennen?'

'Natuurlijk niet, anders had ik dat al wel verteld. Barbara ziet spoken. Omdat ze haar eigen moeder graag aan een partner wil helpen, denkt ze dat iedereen daarnaar op zoek is. Mam is best tevreden met haar leventje. Zij heeft niemand anders nodig. Bovendien is papa nog niet zo lang geleden overleden. Het is veel te kort na zijn dood.'

'Dat valt toch wel mee? Taco wordt over een paar maanden vier jaar. Zo onthoud ik het altijd,' gaat Jorwin daarop in. 'Dat betekent dat je vader er al bijna vier jaar niet meer is.'

'Het lijkt veel korter,' mompelt Judith. Ze kan zich nog als de dag van gisteren herinneren dat haar vader werd gecremeerd en dat ze nog veel later samen met haar moeder en broers de as verstrooiden langs het fietspad waarop hij samen met zijn vrouw behoorlijk wat kilometers had gereden. Daar

verstrooien mocht officieel wel niet, maar wat had hun vader eraan uitgestrooid te worden op een veld waar hij niets mee had? Het fietspad heeft hierdoor een bijzondere betekenis voor haar moeder gekregen en iedere keer als ze er nu langs rijdt, is haar man er toch een beetje bij.

Het is te vroeg voor haar gevoel, veel te vroeg.

Is *hij* onbetrouwbaar, of is *zij* te achterdochtig?

Als Judith te horen krijgt dat haar moeder een nieuwe vriend heeft, is ze niet blij. Ze nam aan dat haar moeder alleen zou blijven na het overlijden van haar vader. Als ze dan ook nog aanwijzingen heeft dat er met deze Herman iets niet in de haak is, duikt ze in zijn verleden, in de volle overtuiging dat daar iets duisters te vinden is. Ondertussen verdenkt Judith haar eigen man Jorwin van overspel. Maar is dat wel terecht, of haalt ze dingen in haar hoofd die er niet zijn?

José Vriens behoort tot de meest gelezen auteurs van Nederland. Ze schrijft al jaren familieromans vol ingrijpende gebeurtenissen en herkenbare gevoelens. In *Hoe kun je* laat ze zien hoe je gedachten met je aan de haal kunnen gaan, én hoe je onderbuikgevoel toch weleens op het juiste spoor kan zitten.

Z&K

ISBN 978 94 0191 528 1 NUR 344

www.zomerenkeuning.nl